

TRUNG QUỐC CHUẨN BỊ CẢI CÁCH TOÀN DIỆN HỆ THỐNG GIÁO DỤC

Tháng trước, Hội đồng Nhà nước Trung Quốc và Văn phòng Chính phủ đã phê duyệt gói chính sách cải cách toàn diện hệ thống giáo dục quốc gia.

Theo kế hoạch, việc cải cách này sẽ bao gồm từ bậc mầm non cho tới đại học, trong đó tập trung vào việc giảng dạy và nghiên cứu chất lượng, đa dạng các môn học ở trường đại học và thu hẹp khoảng cách giữa trường giàu và trường nghèo. Việc cải cách này cũng nhằm mục đích xem xét kỹ lưỡng và nghiêm túc hoạt động của các trường đại học, khuyến khích những thử nghiệm mới như: lập hội đồng quản trị nhà trường và áp dụng nội quy theo phong cách các trường đại học của Mỹ.

Những nội dung của gói cải cách toàn diện này đã được đăng tải trên website của Bộ Giáo dục Trung Quốc và thu hút hơn 27000 ý kiến đóng góp của người dân. Đây là kết quả của rất nhiều năm sau khi các học giả nổi tiếng và các thành viên chính phủ lên

tiếng rằng: hệ thống giáo dục của đất nước đã lỗi thời, cơ chế hoạt động cũ kĩ và trang thiết bị yếu kém không thể dành để đào tạo những công dân của thế kỉ XXI.

Ông Gerard A. Postiglione, giáo sư ngành khoa học xã hội, ĐHKong kiểm giám đốc Trung tâm nghiên cứu giáo dục Wah Ching, Trung Quốc đánh giá "đây là một trong những văn bản cải cách giáo dục quan trọng nhất trong 30 năm trở lại đây."

Ông so sánh những điểm mới của kế hoạch này với cải cách của những năm 1990 (mở ra con đường cho nhiều sinh viên được học đại học) và với bộ luật năm 2003, cho phép việc liên kết với các tổ chức quốc tế.

Sun Xiaobing, trưởng ban chính sách và quy chế của Bộ Giáo dục cho biết những điều khoản mới sẽ mang lại cho các trường đại học nhiều quyền tự chủ hơn trong việc giảng dạy, nghiên cứu, tuyển sinh và hợp tác quốc tế. Ngoài ra, các giáo viên cũng sẽ đóng

một vai trò quan trọng trong việc giảng dạy và các quyết định mang tính học thuật khác.

Những nội dung mới trong chính sách cải cách giáo dục toàn diện của Trung Quốc là nhằm giải quyết nhiều vấn đề nảy sinh như là hệ quả tất yếu của sự phát triển quá nhanh hệ thống giáo dục đại học. Theo số liệu của Bộ Giáo dục Trung Quốc, năm 1999 chỉ có 6% những người trong độ tuổi đến trường được vào đại học nhưng đến năm 2009, con số này đã tăng lên 23%. Cùng với đó, năm 2000, Trung Quốc chỉ có 599 trường đại học và chỉ 8 năm sau, con số này là 1079 trường.

Việc gia tăng số lượng các trường đại học tỉ lệ nghịch với chất lượng đào tạo. Các tình trạng giáo viên chạy sô, không đảm bảo giờ dạy diễn ra thường xuyên, các lớp học quá tải học viên và hiện tượng gian lận giáo dục tăng đáng kể. Điều đáng nói là hiện tượng này cũng xảy ra ở các trường đại học được coi là tinh hoa của nền giáo dục Trung Quốc.

Ông Qiang Zha, trợ giảng môn giáo dục của trường đại học York, Toronto và là cựu giáo chức của tỉnh An Huy, nói: "10 năm nay, giáo dục đại học phát triển quá nhanh, gây bất mãn cho nhiều người. Điều nguy hiểm là người ta sử dụng những chuẩn mực của giáo dục tinh hoa để đo nền giáo dục đại chúng". Giáo sư Xu Zhihong, nguyên giám đốc Đại học Bắc Kinh cũng tuyên bố rằng: "Trung Quốc có ít trường đại học đẳng cấp quốc tế và những trường danh giá ở đây hiện nay là do nó có một nguồn tài trợ khổng lồ".

Khi Qian Xuesen, cha đẻ của ngành Không gian Trung Quốc qua đời, câu nói của ông với Thủ tướng Ôn Gia Bảo đã khiến nhiều người phải suy ngẫm: "Với cách đào tạo hiện nay, các trường đại học của Trung Quốc không thể tạo nên những thiên tài".

Không chỉ các nhà khoa học mà các nhà lãnh đạo cũng nhận ra việc cần thiết phải thay đổi. Trong bài diễn văn từ chức của mình, Cựu Bộ trưởng Bộ Giáo dục Trung Quốc Zhou Ji nói: "Ngày càng có nhiều ý kiến không hài lòng về hệ thống giáo dục hiện nay. Đã đến lúc tất cả mọi người phải chú ý tới điều này. Các nhà lãnh đạo đất nước đã nhận ra vấn đề và họ đang

lắng nghe ý kiến từ phía lãnh đạo các trường đại học".

Nhưng thay đổi nhanh hay chậm? Nội dung của kế hoạch cải cách sẽ ban hành lại không rõ ràng vì hệ thống giáo dục đại học của Trung Quốc rất rộng và phức tạp. Hiện tại, các trường đại học ở Trung Quốc đều được một giám đốc và một ủy viên Đảng cộng sản Trung Quốc do thủ tướng bổ nhiệm điều hành. Với 37 trường đại học trong top dẫn đầu, Bộ Giáo dục sẽ bổ nhiệm người lãnh đạo. Với các trường và cơ sở giáo dục còn lại, Hội đồng nhân dân sẽ quyết định nhân viên của trường. Giám đốc của các trường đại học hàng đầu giữ vị trí như là Thứ trưởng trong hệ thống chính trị.

Tại Đại hội đại biểu toàn quốc vừa diễn ra vào tháng 3 vừa qua, Giám đốc Gu Hailiang của trường Đại học Vũ Hán nêu lên ý kiến: những người làm chính trị sẽ quản lý trường đại

học như là một bộ phận thực thi mà ít quan tâm tới việc phát triển học thuật. Vì thế, nên ngừng việc xếp các nhân viên chính phủ vào bộ máy lãnh đạo của trường đại học. Nhưng mọi người không tán thành. Các ý kiến khác đồng ý rằng Đảng Cộng sản nên giảm ảnh hưởng của mình trên hệ thống giáo dục đại học nhưng hành động này phải thực hiện dần dần, từng bước một. Nói như GS. Shi Jinghuan, Phó Hiệu trưởng trường Đại học Tsinghuan là "Việc xác định một cách rõ ràng mối quan hệ lành mạnh giữa chính phủ và trường đại học là một việc cần rất nhiều thời gian".

Chính phủ Trung Quốc gia hạn cho các trường đại học trong 10 năm tới phải thay đổi dựa theo những điều khoản của chính sách mới. Mỗi trường có thể tự quyết định xem giải quyết vấn đề nào trước, nắm quyền tự chủ? Thành lập hội đồng quản trị? Hay bồi dưỡng giáo viên?

Đây thực sự là một cuộc cách mạng lớn của nền giáo dục Trung Quốc.

BÍCH HẰNG (dịch)

